

**INKOMENS EFFECT RAPPORTAGE
GEMEENTE OLST-WIJHE**

Een onderzoek naar de effecten van het armoedebeleid op de inkomenspositie van minimahuishoudens en werkenden met lage inkomens in de gemeente Olst-Wijhe.

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Olst-Wijhe

Datum

oktober 2017

Auteurs

Harry Piepers
David Scheffer

KWIZ

Stavangerweg 23 - 5
9723 JC Groningen
050 - 5252473
contact@kwiz.nl

Uitgave

Deze publicatie is een uitgave van KWIZ B.V.. Het overnemen van cijfers en / of teksten is toegestaan, mits de bron duidelijk wordt vermeld. Niets uit deze publicatie mag worden veelevoudigd en / of openbaar gemaakt worden in welke vorm dan ook zonder voorafgaande toestemming van KWIZ B.V.

..

Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Onderzoeksmethodiek	3
1.1. Landelijke en lokale minimaregelingen.....	3
1.2. Huishoudens en inkomensgrenzen	4
2. De inkomenseffecten.....	6
2.1. Vrije bestedingen	6
2.2. Maximale bijdrages Rijk en gemeente.....	7
2.3. Inkomenseffecten na werkaanvaarding vanuit uitkeringssituatie	8
3. Bevindingen.....	10
3.1. Financiële situatie minimaalhuishoudens verschilt aanzienlijk.....	10
3.2. Armoedeval bij werkaanvaarding.....	10
3.3. Werken (meer) lonend maken	11
Bijlage I Inkomenseffect tabellen.....	13

Inleiding

Gemeentelijke overheden hebben nadat de Participatie wet van kracht is geworden meer mogelijkheden gekregen om hun lokale armoedebeleid beter in lijn te brengen met het zorg en re-integratiebeleid dat zij voeren. Om zicht te krijgen op de inkomenseffecten van mogelijke beleidsaanpassingen in het kader van het armoedebeleid heeft de gemeente Olst-Wijhe besloten hier onderzoek naar uit te laten voeren.

In deze rapportage worden de volgende onderzoeksvragen beantwoord:

- hoe groot is de bestedingsruimte van huishoudens met inkomens op het wettelijke sociale minimum en in welke mate draagt het lokale armoedebeleid hier aan bij;
- wat zijn de financiële effecten op het inkomen van minimahuishoudens van zowel gemeentelijke regelingen als landelijke toeslagen?;
- welke inkomenseffecten op de bestedingsruimte van huishoudens treden er op na werkaanvaarding vanuit een uitkeringssituatie en in welke gevallen leidt dit tot een armoedeval;
- wat is het effect van verruiming van de inkomensgrenzen van met name op Zorg en Jongeren gerichte voorzieningen?

Opzet van het onderzoek

Met behulp van landelijke inkomensnormen, landelijke toeslagen en informatie over gemeentelijke regelingen is per huishoudtype het inkomen bepaald. Voor de vaste uitgaven is uitgegaan van cijfers en normen van het Nibud. Voor de andere uitgaven is waar mogelijk gebruik gemaakt van lokale tarieven.

Leeswijzer

In hoofdstuk 1 wordt de onderzoeksmethodiek van de rapportage nader toegelicht. Vervolgens worden in hoofdstuk 2 de inkomenseffecten van zowel de landelijke als de lokale inkomensondersteunende regelingen beschreven. In hoofdstuk 3 benoemen we de belangrijkste bevindingen. In bijlage I staan de Inkomenseffect tabellen die per huishoudtype zijn opgesteld.

1. Onderzoeksmethodiek

In dit hoofdstuk beschrijven we de methodiek om de effecten van lokale en landelijke voorzieningen te meten op het inkomen van huishoudens in de gemeente Olst- Wijhe. Hierbij wordt onderscheid gemaakt tussen zes huishoudenstypen en vijf inkomensgroepen. We starten met een overzicht en een korte toelichting op de verschillende inkomensondersteunende regelingen die de gemeente kent.

1.1. Landelijke en lokale minimaregelingen

Het minimabeleid bestaat uit landelijke en gemeentelijke regelingen. Onder de landelijke regelingen vallen onder andere de kinderbijslag en verschillende toeslagen die worden uitgevoerd door de belastingdienst. Ook de kwijtschelding van gemeentelijke heffingen is een landelijke regeling die in medebewind door gemeentelijke organisaties wordt uitgevoerd.

Daarnaast is er binnen een bepaalde bandbreedte lokaal beleid mogelijk op drie onderdelen:

1. Individuele inkomensvoetstuk;
2. Individuele bijzondere bijstand;
3. Minimaregelingen.

Onderstaand beschrijven we alle inkomensondersteunende en participatie bevorderende regelingen die de gemeente Olst-Wijhe kent. We beginnen met de wettelijk verplichte regelingen.

Tabel 1.1.1 Beschrijving wettelijke regelingen minimabeleid gemeente Olst-Wijhe

Omschrijving	Inkomensgrens t.o.v. Wsm	(maximaal) bedrag
Kwijtschelding lokale heffingen		
Kwijtschelding van gemeentelijke afvalstoffenheffing, rioolafvoerrechten en waterschapsbelasting.	Inkomen tot 100 % Wsm.	Afvalstoffenheffing gemiddeld € 148,60 per huishouden. Rioolheffing € 214,20 Watersysteemheffing € 104,42 per woonruimte en € 53,97 per eenheid.
Individuele bijzondere bijstand		
Vergoeding van bijzondere en noodzakelijke extra kosten.	Inkomen tot 110 % Wsm ¹	
Individuele inkomensvoetstuk		
Extra inkomensondersteuning voor mensen die langdurig minima zijn en geen uitzicht hebben op werk. Bedoeld voor mensen tussen de 21 jaar en de pensioengerechtigde leeftijd.	Inkomen tot 110% Wsm gedurende minstens drie jaar.	Alleenstaande: € 295 per kalenderjaar. Alleenstaande ouder: € 380 per kalenderjaar. Meerpersoonshuishouden € 423 per kalenderjaar.

¹ Bij inkomens boven 110 procent Wsm wordt afhankelijk van de soort kosten 10 procent (zorg gerelateerd) of 35 procent van het meerinkomen in mindering gebracht.

Naast deze verplichte regelingen kunnen minima in de gemeente Olst-Wijhe van de volgende lokale regelingen gebruikmaken.

Tabel 1.1.2 Beschrijving lokale regelingen minimabeleid gemeente Olst-Wijhe

Omschrijving	Inkomensgrens t.o.v. Wsm	(maximaal) bedrag
Collectieve zorgverzekering		
Minima kunnen gebruikmaken van de collectieve zorgverzekering die de gemeente aanbiedt. Zij krijgen korting op de aanvullende verzekering en kunnen gebruik maken van extra zorgvergoedingen	Inkomen tot 110% Wsm	Totale premie € 134,66 per maand Korting van € 33,33 per maand.
Reductieregeling		
Geld terug regeling voor sportieve en educatieve uitgaven inclusief een schoolkosten regeling	Inkomen tot 110% Wsm	Alleenstaand maximaal € 200 per jaar. Paar maximaal € 250 per jaar. Per kind maximaal € 300 per jaar.
Stichting Leergeld		
Het fonds betaalt de contributie en eventuele attributen die nodig zijn om mee te doe aan sport en cultuur. Bedoeld voor kinderen tussen 4 en 18 jaar.	Inkomen tussen 110 en 120% Wsm	Per kind maximaal € 300 per jaar.

1.2. Huishoudens en inkomensgrenzen

In deze rapportage wordt voor een aantal huishoudtypen de inkomenseffecten berekend. Het gaat om de volgende huishoudens:

- alleenstaande, jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd;
- alleenstaande ouder, jonger dan de pensioengerechtigde leeftijd, met twee kinderen (8 en 13 jaar);
- meerpersoonshuishoudens, niet pensioengerechtigd, zonder kinderen (twee volwassenen);
- meerpersoonshuishoudens, niet pensioengerechtigd, met twee kinderen (8 en 13 jaar);
- alleenstaande, pensioengerechtigd;
- meerpersoonshuishoudens, pensioengerechtigd (twee volwassenen).

We brengen de inkomenseffecten van de regelingen in beeld voor huishoudens met inkomens tot 100, 110, 120 en 130 procent Wsm. Daarvoor wordt uitgegaan van gegevens van 2017.

We maken onderscheid tussen kortdurende en langdurige minimahuishoudens. Bij de langdurige minima gaan we er vanuit dat deze drie jaar of langer een inkomen hebben tot 100 procent Wsm.

1.2.1. Inkomsten

Voor de inkomsten wordt onderscheid gemaakt in landelijke regelingen en gemeentelijke ondersteuning. We maken onderscheid in:

- netto-inkomen, vakantietoeslag;
- landelijke regelingen: huur- en zorgtoeslag, kinderbijslag en het kindgebonden budget;
- gemeentelijke regelingen:
  - kwijtschelding van de afvalstoffenheffing, rioolheffing en waterschapsbelasting;
  - de korting op de collectieve zorgverzekering;
  - de individuele inkomenstoelage;
  - de reductieregeling;
  - Stichting Leergeld.

Individuele bijzondere bijstand is niet opgenomen omdat deze vorm van bijstand wordt verstrekt voor noodzakelijke gemaakte extra kosten. Bij de berekening van de inkomenseffecten wordt er vanuit gegaan dat een huishouden gebruik maakt van alle regelingen en de maximale bedragen per regeling ontvangt.

1.2.2. Uitgaven

Inhoudelijk gezien worden er drie soorten uitgaven onderscheiden:

- vaste lasten. Dit zijn uitgaven die regelmatig terugkomen. Er ligt meestal een contract aan ten grondslag. Voorbeelden zijn huur², energiekosten³; en verzekeringen;
- reserveringsuitgaven. Dit zijn uitgaven die niet regelmatig voorkomen en waarvan de hoogte vooraf niet bekend is. Er moet in principe een bedrag voor gereserveerd worden. Voorbeelden zijn kosten voor inventaris, kleding en het eigen risico voor de zorgverzekering;
- huishoudelijke uitgaven. Dit zijn terugkerende uitgaven aan voeding, persoonlijke verzorging en dergelijke.

Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de huur, energielasten, water en de lokale heffingen. De andere bedragen zijn gebaseerd op landelijke normbedragen van het Nibud. De normbedragen voor de kosten per type huishouden staan in het tabellenoverzicht in de bijlage van dit rapport vermeld. We willen benadrukken dat het bij alle posten gaat om de basale uitgaven en dat de normbedragen gemiddelden betreffen.

Het bedrag dat overblijft is vrij besteedbaar en kan worden uitgeven aan bijvoorbeeld een lidmaatschap voor een (sport)vereniging of de bibliotheek, sociale en recreatieve activiteiten of aan zakgeld voor kinderen. Voor deze vrije bestedingen hanteert het Nibud per huishoudtype eveneens normbedragen. Deze zijn als extra rij in de tabellen in de bijlage opgenomen.

1.2.3. Aannames

Voor de inkomsten en uitgaven van de huishoudens doen we de volgende aannames:

- voor alleenstaande ouders nemen we aan dat iemand met een inkomen gelijk aan de bijstandsnorm (100 procent Wsm) niet werkt of in een traject zitten waarbij de kinderopvang wordt vergoed. Voor alleenstaande ouders met een hoger inkomen gaan we uit van 40 uur buitenschoolse opvang per maand voor het jongste kind tegen een tarief van € 7,00;
- in een meerpersoonshuishouden met twee kinderen en een inkomen tussen de 100 en 130 procent Wsm werkt slechts één van beide partners. Anders is het huishoudinkomen hoger. Daarom gaan we er vanuit dat deze huishoudens geen kinderopvang nodig hebben omdat één van beide partners thuis is voor de kinderen.

---

² We gaan uit van € 497 kale huur per maand voor een alleenstaande en € 565 kale huur per maand voor een meerpersoonshuishouden. Deze bedragen zijn gebaseerd op huurtoeslaggegevens van de Rijksoverheid.

³ Kosten gas en elektriciteit zijn gebaseerd op tarieven van Essent (stroom en gas 3 jaar zeker), de kosten voor water op de tarieven van Vitens. Heffingskortingen zijn in de maandprijs verrekend. Gegevens over het gemiddelde gebruik per huishoudtype zijn afkomstig van het Nibud.

2. De inkomenseffecten

In dit hoofdstuk worden de effecten van het lokale armoedebeleid op de bestedingsruimte van huishoudens met inkomen tot maximaal 130 procent Wsm beschreven. In bijlage I staan de hierbij behorende tabellen.

2.1. Vrije bestedingen

Deze paragraaf geeft inzicht in het vrij te besteden bedrag dat maandelijks overblijft na het betalen van alle vaste lasten en vaste maandelijks uitgaven. De volgende tabel laat het vrij te besteden bedrag per huishoudtype zien. Daarbij maken we onderscheid in het bedrag dat overblijft zonder het gebruik van gemeentelijke regelingen ('exclusief gemeente') en het bedrag dat overblijft met het gebruik van alle regelingen ('inclusief gemeente').

Tabel 2.1.1 Vrij besteedbaar bedrag per maand per huishoudtype

Huishoudtype	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	> 3 jaar 100% Wsm
Alleenstaande					
Exclusief gemeente	34	132	214	280	34
Inclusief gemeente	127	183	214	280	152
Alleenstaande ouder, 2 kinderen					
Exclusief gemeente	160	279	363	464	160
Inclusief gemeente	313	379	413	464	344
Meerpersoons zonder kinderen					
Exclusief gemeente	18	151	241	229	18
Inclusief gemeente	158	239	241	229	193
Meerpersoons, 2 kinderen					
Exclusief gemeente	42	205	232	253	42
Inclusief gemeente	232	343	282	253	267
Alleenstaande (pensioengerechtigd)					
Exclusief gemeente	162	272	366	472	162
Inclusief gemeente	255	323	366	472	255
Meerpersoons (pensioengerechtigd)					
Exclusief gemeente	146	296	396	507	146
Inclusief gemeente	285	384	396	507	285

- Alle huishoudens houden, bij gebruikmaking van de gemeentelijke regelingen, maandelijks geld over dat ze vrij kunnen besteden. Alleenstaande ouders en pensioengerechtigden houden het meeste geld over, meerpersoonshuishoudens zonder kinderen het minst.
- Langdurige minima die niet pensioengerechtigd zijn (de meest rechtse kolom in de tabel), houden maandelijks meer geld over om vrij te kunnen besteden omdat zij recht hebben op de individuele inkomensvoet.
- Het bedrag dat maandelijks overblijft verschilt aanzienlijk tussen de minimahuishoudens. Onder huishoudens met een inkomen tot 100 procent Wsm zien we bijvoorbeeld dat een meerpersoonshuishouden met twee kinderen elke maand in totaal € 232 overhoudt. Terwijl een alleenstaande ouder met twee kinderen van dezelfde leeftijd maandelijks € 313 vrij te besteden heeft en een alleenstaande € 127.

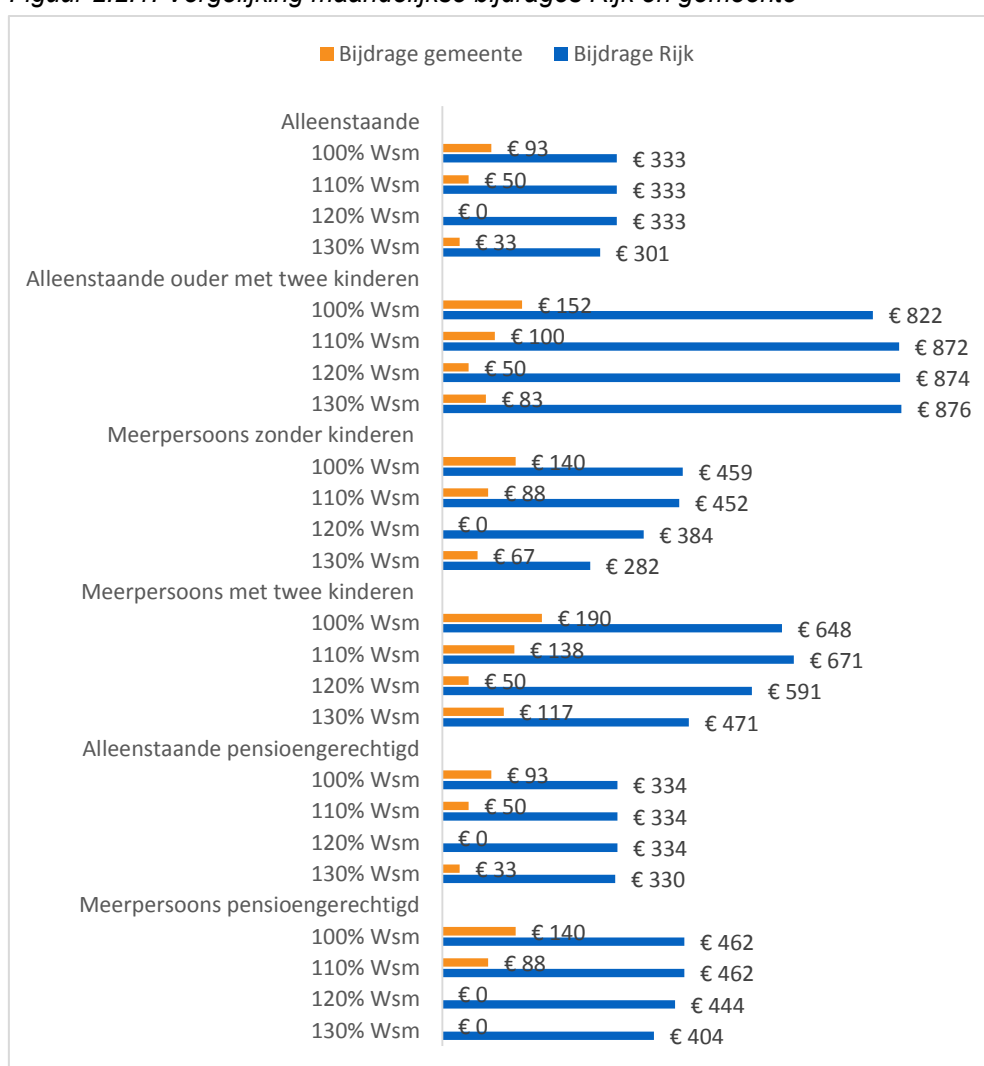

- Meerpersoonshuishoudens (met en zonder kinderen) die niet pensioengerechtigd zijn houden maandelijks het minst over. Zij hebben bijvoorbeeld hogere kosten als het gaat om huishoudelijke- en reserveringsuitgaven dan de andere huishoudens en deze extra kosten worden niet volledig door hun hogere inkomsten gecompenseerd. Daarnaast daalt het bedrag dat zij aan landelijke toeslagen ontvangen sneller dan bij andere huishoudtypen, zodra zij meer gaan verdienen.

2.2. Maximale bijdrages Rijk en gemeente

Mensen met een laag inkomen hebben naast gemeentelijke regelingen ook recht op diverse toeslagen van het Rijk. De hoogte van de toeslagen hangt af van het huishoudtype en het huishoudinkomen. De volgende figuur brengt de maximale bijdrages waar men maandelijks recht op heeft in beeld. We maken onderscheid tussen de bijdrage vanuit de gemeentelijke regelingen en de bijdrage vanuit het Rijk⁴⁵.

Figuur 2.2.1. Vergelijking maandelijkse bijdrages Rijk en gemeente

Het bedrag dat huishoudens aan landelijke toeslagen kunnen ontvangen is veel hoger dan het bedrag van de gemeentelijke minimaregelingen. Per huishoudtype verschilt het in welke mate

⁴ De bijdrage van het Rijk bestaat uit de huurtoeslag, zorgtoeslag en het kindgebonden budget.

⁵ De bijdrage van de gemeente bestaat uit de kwijtschelding van lokale belastingen, de gemeentelijke bijdrage aan de zorgverzekering, de reductieregeling en de Stichting Leergeld.

de toeslagen teruglopen indien men een hoger inkomen krijgt. Bij meerpersoonshuishoudens loopt dit bedrag sneller terug dan bij andere huishoudens.

2.3. Inkomenseffecten na werkaanvaarding vanuit uitkerings situatie

Een hoger inkomen kan ten koste gaan van bijvoorbeeld de hoogte van de huur- en zorgtoeslag. Daarnaast kan een huishouden het recht op gemeentelijke voorzieningen verliezen. Hierdoor gaat een huishouden er bij een inkomensstijging per saldo niet of slechts in beperkte mate op vooruit. Dit wordt ook wel de armoedeval genoemd.

De volgende tabel geeft weer in hoeverre het maandelijkse besteedbare inkomen stijgt of daalt na werkaanvaarding vanuit een uitkerings situatie.

Tabel 2.3.1 Inkomensvoortgang na werkaanvaarding per huishoudtype en inkomensgrens

Huishoudtype	Netto inkomen	Bijdrage Rijk	Bijdrage gemeente	Totaal inkomen	Vershil tov 100% Wsm (€)	Vershil tov 100% Wsm (%)
Alleenstaande						
100% Wsm	983	333	93	1.409		
110% Wsm	1.081	333	50	1.465	55	+4%
120% Wsm	1.180	333	0	1.513	103	+7%
130% Wsm	1.278	301	0	1.579	169	+12%
Alleenstaande ouder, 2 kinderen						
100% Wsm	983	822	152	1.957		
110% Wsm	1.081	872	100	2.053	96	+5%
120% Wsm	1.180	874	50	2.104	146	+7%
130% Wsm	1.278	876	0	2.154	197	+10%
Meerpersoons zonder kinderen						
100% Wsm	1.404	459	140	2.003		
110% Wsm	1.544	452	88	2.084	81	+4%
120% Wsm	1.685	384	0	2.069	66	+3%
130% Wsm	1.825	282	0	2.107	104	+5%
Meerpersoons, 2 kinderen						
100% Wsm	1.404	648	190	2.242		
110% Wsm	1.544	671	138	2.353	111	+5%
120% Wsm	1.685	591	50	2.326	84	+4%
130% Wsm	1.825	471	0	2.296	54	+2%

Elk huishouden dat vanuit een bijstandssituatie gaat werken tegen een loon tussen 110 en 130 procent Wsm gaat er in inkomen op vooruit. Echter, geen van deze huishoudens gaat er op dat moment evenredig op vooruit in totaal inkomen. Dit komt omdat de toename van netto-inkomen leidt tot een afname van de bijdrage van het Rijk en de gemeente.

Hieronder lichten we per huishoudtype de inkomensposities nader toe.

Alleenstaanden

Alleenstaanden gaan er het meest op vooruit wanneer zij werk aanvaarden. Een alleenstaande die vanuit een bijstandssituatie werk aanvaardt waarbij hij 130 procent van het Wsm verdient, heeft maandelijks € 169 meer te besteden dan wanneer hij in de bijstand zit. Dit is gelijk aan een groei van 12 procent in inkomen. Deze totale inkomensgroei is wel lager dan de groei van 30 procent aan netto-inkomen (van € 983 naar € 1.278, een toename van € 295).

Alleenstaande ouder, 2 kinderen

Een alleenstaande ouder houdt langer dan andere huishoudens recht op eenzelfde bedrag aan toeslagen vanuit het Rijk. Een alleenstaande ouder met een inkomen tot 130 procent Wsm ontvangt net zoveel aan huur- en zorgtoeslag als een alleenstaande ouder met een inkomen tot 100 procent Wsm (beide € 377). Daarnaast heeft een alleenstaande ouder die werkt recht op heffingskortingen. Uiteraard geldt ook voor alleenstaande ouders dat zij bij een hoger inkomen het recht op gemeentelijke minimaregelingen verliezen. Een alleenstaande ouder met een inkomen tot 100 procent Wsm kan maximaal € 152 aan gemeentelijke regelingen ontvangen.

Meerpersoons zonder kinderen

Het totale inkomen van een meerpersoonshuishouden zonder kinderen stijgt met 5 procent (€ 104) als een van beide partners gaat werken tegen een loon gelijk aan 130 procent Wsm. Bij meerpersoonshuishoudens daalt de bijdrage vanuit het Rijk een stuk sneller dan bij andere huishoudtypen, wanneer ze meer gaan verdienen. Een meerpersoonshuishouden met een bijstandsuitkering ontvangt maandelijks € 459 aan landelijke toeslagen en dit daalt naar € 282 bij een huishoudinkomen gelijk aan 130 procent Wsm. Dit heeft tot gevolg dat de stijging in het totale inkomen veel minder groot is.

Meerpersoons met twee kinderen

Meerpersoonshuishoudens met twee kinderen gaan er netto € 54 op vooruit wanneer een van beide partners vanuit een bijstandssituatie gaat werken tegen een loon van 130 procent Wsm. Het huishouden ontvangt dan maandelijks € 177 minder aan landelijke toeslagen en € 190 aan gemeentelijke regelingen.

Als een van beide partners gaat werken tegen een loon gelijk aan 130 procent Wsm gaat het huishouden er minder op vooruit dan wanneer een van beide partners gaat werken tegen een loon gelijk aan 110 procent Wsm. Dit komt omdat een hoger inkomen leidt tot een lager bedrag aan landelijke toeslagen en omdat het recht op gemeentelijke minimaregelingen dan vervalt.

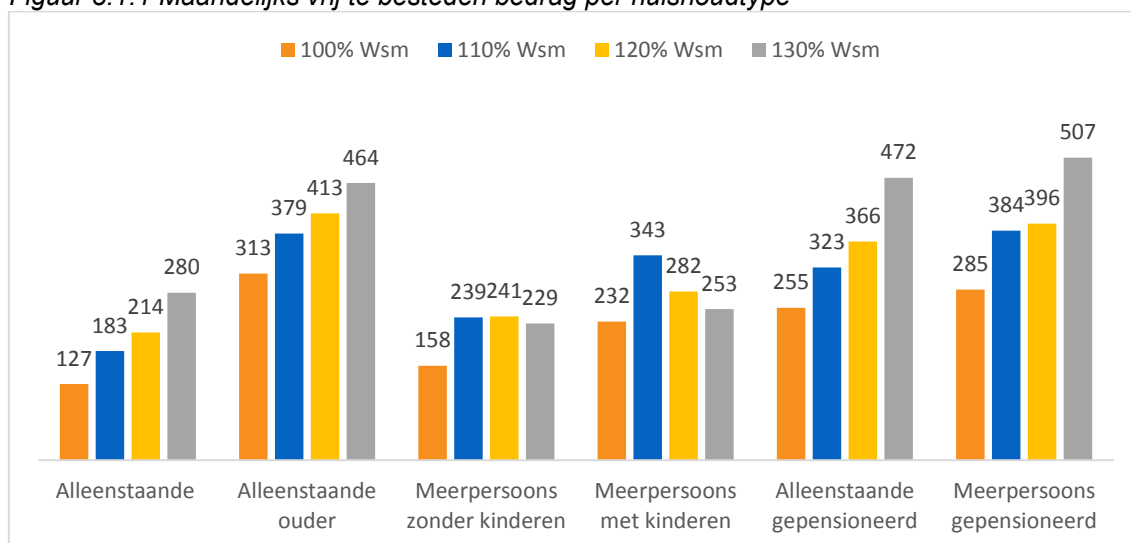
3. Bevindingen

In het afsluitende hoofdstuk zetten we de belangrijkste bevindingen op een rij.

3.1. Financiële situatie minimahuishoudens verschilt aanzienlijk

De volgende figuur geeft weer hoe groot het bedrag is dat minimahuishoudens maandelijks beschikbaar hebben voor vrije bestedingen.

Figuur 3.1.1 Maandelijks vrij te besteden bedrag per huishoudtype

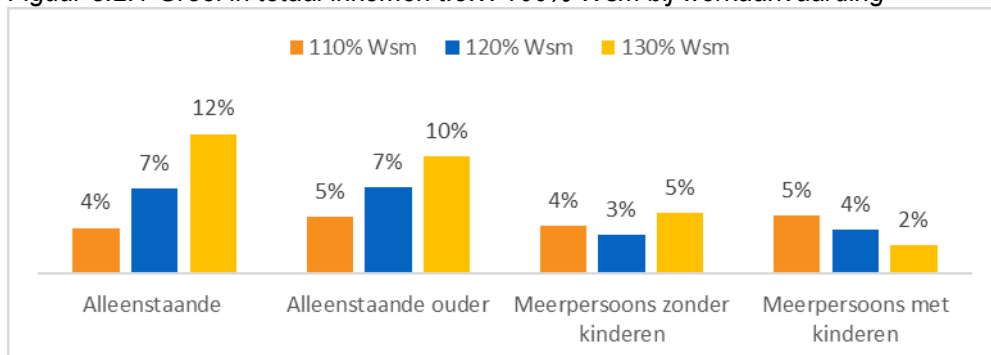
Pensioengerechtigden houden maandelijks een aanzienlijk bedrag aan geld over om vrij te besteden dan niet-pensioengerechtigden. Daarnaast valt op dat alleenstaande ouders meer geld vrij te besteden hebben dan meerpersoonshuishoudens met kinderen.

3.2. Armoedeval bij werkaanvaarding

In een groot aantal gemeenten in Nederland leidt werkaanvaarding vanuit een bijstandssituatie op enig moment tot een absolute armoedeval in inkomen. Dit geldt vooral voor huishoudens die tussen de 120 en 130 procent van het Wsm (gaan) verdienen. Ook in Olst-Wijhe verliezen met name gezinnen met kinderen een groot deel aan ondersteuning als zij een inkomen hoger dan 120 procent Wsm verwerven.

De volgende figuur geeft aan in hoeverre een huishouden er *in totaal* (dus inclusief alle toeslagen en regelingen) op vooruit gaat als iemand in het huishouden gaat werken vanuit een bijstandssituatie.

Figuur 3.2.1 Groei in totaal inkomen t.o.v. 100% Wsm bij werkaanvaarding

Alleenstaanden gaan er het meest op vooruit na werkervaring (12 procent bij een loon gelijk aan 130 procent Wsm). Het netto inkomen van een meerpersoonshuishoudens met kinderen bij een loon gelijk aan 130 procent is lager dan bij een loon gelijk aan 120 procent Wsm. Dit heeft te maken met het vervallen van het recht op de bijdrage vanuit de Reductieregeling. Bij de andere huishoudtypes stijgt het totaal inkomen wel, indien ze meer gaan verdienen. Werken loont voor hen dus wel.

3.3. Werken (meer) lonend maken

De gemeente kan een aantal maatregelen nemen om werken (meer) lonend te maken. In deze paragraaf werken we deze mogelijkheden uit.

Aanpassen inkomensgrens zorgverzekering

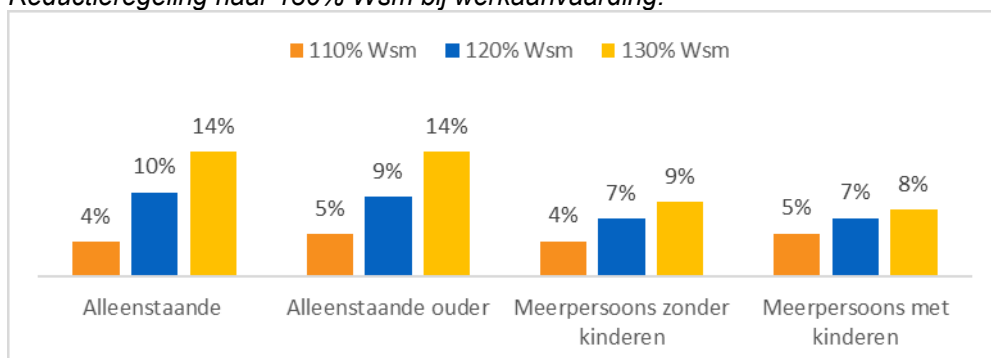
Als het gaat om het verkleinen van de armoedeval kan overwogen worden om de zorgverzekering open te stellen voor huishoudens met inkomens tot 130 procent Wsm.

Aanpassen inkomensgrens Reductieregeling

Om huishoudens met kinderen tegemoet te komen ligt het voor de hand om de Reductieregeling open te stellen voor kinderen in huishoudens met inkomens tot 130 procent Wsm.

De volgende figuur geeft de inkomenseffecten van deze aanpassingen weer.

Figuur 3.3.1 Groei in totaal inkomen t.o.v. 100% Wsm bij uitbreiding zorgverzekering en Reductieregeling naar 130% Wsm bij werkaanvaarding.

Na aanpassing van de regelingen voor de zorgverzekering en de Reductieregeling ontstaat voor alle huishoudtypen een consistent beeld waarbij alle inkomensverhogingen ook leiden tot netto meerinkomsten voor de betreffende huishoudens. De resultante van deze aanpassingen is dus dat een armoedeval voorkomen wordt, werken meer lonend wordt en huishoudens met kinderen meer mogelijkheden krijgen om maatschappelijk te participeren.

Tenslotte

Ook bij het verschuiven van inkomensgrenzen zal de armoedeval niet volledig verdwijnen, deze wordt alleen opgeschoven. Op een gegeven moment heeft een huishouden bij het verwerven van meer inkomen geen recht meer op gemeentelijke ondersteuning. Door niet voor alle regelingen dezelfde inkomensgrens te hanteren te houden valt niet in één keer het recht op alle regelingen weg. Omdat werken het minst lonend is voor meerpersoonshuishoudens met kinderen is het van belang de inkomensgrens voor regelingen voor kinderen zo ruim mogelijk te houden.

Bijlage I Inkomenseffect tabellen

In deze bijlage staan de inkomenseffect tabellen. De tabellen geven een overzicht van de maandelijkse inkomsten en uitgaven per type huishouden, bij gebruikmaking van alle landelijke en lokale regelingen. De bedragen die horen bij de huishoudelijke uitgaven en reserveringsuitgaven zijn afkomstig van het Nibud.

Tabel B1.1 Alleenstaande zonder kinderen, niet pensioengerechtigd.

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen	936	1.001	1.092	1.183	936
Vakantietoeslag	47	80	87	95	47
Heffingskortingen	0	0	0	0	0
Huurtoeslag	245	245	245	213	245
Zorgtoeslag	88	88	88	88	88
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kingebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
Reductieregeling	17	17	0	0	17
Stichting Leergeld	0	0	0	0	0
Individuele inkomstenstoelag	0	0	0	0	25
Totaal inkomsten	1.333	1.431	1.513	1.579	1.357
Vaste lasten					
Huur	497	497	497	497	497
Gas, water, elektra	92	92	92	92	92
Telefoon, internet en kabel	62	62	62	62	62
Gemeentelijke heffingen	0	43	43	43	0
(coll) zorgverzekering	101	101	135	135	101
Overige verzekeringen	19	19	19	19	19
Schoolkosten/ouderbijdrage/BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	14	14	14	14	14
Totaal vaste lasten/verzekeringen	786	829	863	863	786
Reserveringsuitgaven	163	163	180	180	163
Huishoudelijke uitgaven	256	256	256	256	256
Totaal uitgaven	1.205	1.249	1.299	1.299	1.205
Blijft maandelijks over	127	183	214	280	152
vrije bestedingen	116	184	184	184	116
Restant	11	-1	30	96	36

Tabel B1.2 Alleenstaande ouder, niet pensioengerechtigd, 2 kinderen (8 en 13 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen	936	1.001	1.092	1.183	936
Vakantietoeslag	47	80	87	95	47
Heffingskortingen	0	50	52	54	0
Huurtoeslag	289	289	289	289	289
Zorgtoeslag	88	88	88	88	88
Kinderbijslag	175	175	175	175	175
Kindgebonden budget	445	445	445	445	445
Kinderopvangtoeslag	0	251	251	251	0
<i>Reductieregeling</i>	67	67	0	0	67
<i>Stichting Leergeld</i>	0	0	50	0	0
<i>Individuele inkomstenstoeslag</i>	0	0	0	0	32
Totaal inkomsten	2.046	2.446	2.529	2.580	2.078
Vaste lasten					
Huur	565	565	565	565	565
Gas, water, elektra	169	169	169	169	169
Telefoon, internet en kabel	62	62	62	62	62
Gemeentelijke heffingen	0	52	52	52	0
<i>(coll) zorgverzekering</i>	101	101	135	135	101
Overige verzekeringen	22	22	22	22	22
Schoolkosten/ouderbijdrage/BSO	31	311	311	311	31
Vervoer	39	39	39	39	39
Totaal vaste lasten/verzekeringen	989	1.322	1.355	1.355	989
Reserveringsuitgaven	265	265	282	282	265
Huishoudelijke uitgaven	479	479	479	479	479
Totaal uitgaven	1.734	2.066	2.116	2.116	1.734
Blijft maandelijks over	313	379	413	464	344
vrije bestedingen	241	307	309	309	241
Restant	72	72	104	155	103

Tabel B1.3 Meerpersoonshuishoudens zonder kinderen, niet pensioengerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen	1.337	1.430	1.560	1.690	1.337
Vakantietoeslag	67	114	125	135	67
Heffingskortingen	0	0	0	0	0
Huurtoeslag	289	286	243	176	289
Zorgtoeslag	170	166	141	106	170
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
<i>Reductieregeling</i>	21	21	0	0	21
<i>Stichting Leergeld</i>	0	0	0	0	0
<i>Individuele inkomstenstoelag</i>	0	0	0	0	35
Totaal inkomsten	1.884	2.017	2.069	2.107	1.919
Vaste lasten					
Huur	565	565	565	565	565
Gas, water, elektra	138	138	138	138	138
Telefoon, internet en kabel	62	62	62	62	62
Gemeentelijke heffingen	0	52	52	52	0
<i>(coll) zorgverzekering</i>	203	203	269	269	203
Overige verzekeringen	29	29	29	29	29
Schoolkosten/ouderbijdrage/BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	28	28	28	28	28
Totaal vaste lasten/verzekeringen	1.024	1.077	1.143	1.143	1.024
Reserveringsuitgaven	246	246	279	279	246
Huishoudelijke uitgaven	456	456	456	456	456
Totaal uitgaven	1.726	1.778	1.878	1.878	1.726
Blijft maandelijks over	158	239	191	229	193
vrije bestedingen	173	241	241	241	173
Restant	-15	-2	-50	-12	20

Tabel B1.4 Meerpersoonshuishouden, niet pensioengerechtigd, 2 kinderen (8 en 13 jaar)

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen	1.337	1.430	1.560	1.690	1.337
Vakantietoelage	67	114	125	135	67
Heffingskortingen	0	32	32	32	0
Huurtoelage	289	286	243	176	289
Zorgtoelage	170	166	141	106	170
Kinderbijslag	175	175	175	175	175
Kindgebonden budget	189	187	175	157	189
Kinderopvangtoelage	0	0	0	0	0
<i>Reductieregeling</i>	71	71	0	0	71
<i>Stichting Leergeld</i>	0	0	50	0	0
<i>Individuele inkomstenstoelage</i>	0	0	0	0	35
Totaal inkomsten	2.298	2.461	2.500	2.471	2.333
Vaste lasten					
Huur	565	565	565	565	565
Gas, water, elektra	184	184	184	184	184
Telefoon, internet en kabel	62	62	62	62	62
Gemeentelijke heffingen	0	52	52	52	0
<i>(coll) zorgverzekering</i>	203	203	269	269	203
Overige verzekeringen	30	30	30	30	30
Schoolkosten/ouderbijdrage/BSO	31	31	31	31	31
Vervoer	53	53	53	53	53
Totaal vaste lasten/verzekeringen	1.128	1.180	1.247	1.247	1.128
Reserveringsuitgaven	344	344	377	377	344
Huishoudelijke uitgaven	594	594	594	594	594
Totaal uitgaven	2.065	2.118	2.218	2.218	2.065
Blijft maandelijks over	232	343	282	253	267
vrije bestedingen	298	365	366	366	298
Restant	-66	-22	-84	-113	-31

Tabel B1.5 Alleenstaande, pensioengerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen	1.051	1.124	1.227	1.329	1.051
Vakantietoeslag	53	90	98	106	53
Heffingskortingen	0	0	0	0	0
Huurtoeslag	246	246	246	242	246
Zorgtoeslag	88	88	88	88	88
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
<i>Reductieregeling</i>	17	17	0	0	17
<i>Stichting Leergeld</i>	0	0	0	0	0
<i>Individuele inkomstenstoelag</i>	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten	1.455	1.565	1.659	1.765	1.455
Vaste lasten					
Huur	497	497	497	497	497
Gas, water, elektra	113	113	113	113	113
<i>Telefoon, internet en kabel</i>	62	62	62	62	62
<i>Gemeentelijke heffingen</i>	0	43	43	43	0
<i>(coll) zorgverzekering</i>	101	101	135	135	101
Overige verzekeringen	13	13	13	13	13
Schoolkosten/ouderbijdrage/BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	11	11	11	11	11
Totaal vaste lasten/verzekeringen	798	841	875	875	798
Reserveringsuitgaven	163	163	180	180	163
Huishoudelijke uitgaven	238	238	238	238	238
Totaal uitgaven	1.199	1.243	1.293	1.293	1.199
Blijft maandelijks over	255	323	366	472	255
vrije bestedingen	116	159	162	162	116
Restant	139	164	204	310	139

Tabel B1.6 Meerpersoonshuishouden, pensioengerechtigd

Categorie	100% Wsm	110% Wsm	120% Wsm	130% Wsm	>3 jaar 100% Wsm
Inkomsten					
Netto inkomen	1.436	1.536	1.676	1.815	1.436
Vakantietoeslag	72	123	134	145	72
Heffingskortingen	0	0	0	0	0
Huurtoeslag	292	292	292	274	292
Zorgtoeslag	170	170	152	130	170
Kinderbijslag	0	0	0	0	0
Kindgebonden budget	0	0	0	0	0
Kinderopvangtoeslag	0	0	0	0	0
<i>Reductieregeling</i>	21	21	0	0	21
<i>Stichting Leergeld</i>	0	0	0	0	0
<i>Individuele inkomstenstoelag</i>	0	0	0	0	0
Totaal inkomsten	1.991	2.142	2.254	2.364	1.991
Vaste lasten					
Huur	565	565	565	565	565
Gas, water, elektra	169	169	169	169	169
<i>Telefoon, internet en kabel</i>	62	62	62	62	62
<i>Gemeentelijke heffingen</i>	0	52	52	52	0
<i>(coll) zorgverzekering</i>	203	203	269	269	203
Overige verzekeringen	16	16	16	16	16
Schoolkosten/ouderbijdrage/BSO	0	0	0	0	0
Vervoer	22	22	22	22	22
Totaal vaste lasten/verzekeringen	1.037	1.089	1.156	1.156	1.037
Reserveringsuitgaven	246	246	279	279	246
Huishoudelijke uitgaven	423	423	423	423	423
Totaal uitgaven	1.705	1.758	1.858	1.858	1.705
Blijft maandelijks over	285	384	396	507	285
vrije bestedingen	167	217	219	219	167
Restant	118	167	177	288	118